

Een rijk „Pothoofdterrein” bevindt zich nog steeds bij een grote Deventer meelfabriek. 't Is misschien de moeite waard er bij gelegenheid iets van te vertellen. 't Is de enige of een van de weinige vindplaatsen in de omgeving van Deventer, van kanariezaad (*Phalaris canariensis* L.) van rode hoornpapaver (*Glaucium corniculatum* Curt.), van *Dracocephalus parviflorus* Nutt., (fig. 4); maar ook van hartgespan (*Leonurus Cardiaca* L.), kroonkruid (*Coronilla varia* L.) en zelfs van de steeds zeldzamer wordende bolderik (*Agrostemma Githago* L.).

Maar daarover — misschien — later eens!

De vraag is nu, of we met deze vermeerdering van het aantal inheemse planten blij moeten zijn. Ongetwijfeld is het interessant het gedrag van deze indringers in ons land na te gaan.

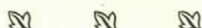
Maar ik, voor mij, geef gaarne tien groeiplaatsen van knopkruid voor één vochtig wekje met *Parnassia palustris* L., ja zelfs twintig vindplaatsen van voor Nederland nieuwe planten voor een enkel moerassig veentje met *Malaxis paludosa* Sw. en *Sturmia* (*Liparis*) *Loeselii* Rchb.

Men moet ook niet vergeten, dat met het zeldzaam worden van onze indigenen gewoonlijk het verdwijnen van een stuk natuurschoon gepaard gaat. En dat geven de vreemdelingen ons niet terug!

Natuurlijk neem ik het niemand kwalijk, als hij er anders over denkt!

Ik eindig met de opmerking, dat de invloed van den mens op de fauna zo niet groter, dan toch minstens even groot is, als op de flora van ons land. Vele diersoorten zijn verdwenen, in de laatste jaren bijv. nog de raaf; vossen en dassen o.a. worden met vernietiging bedreigd; talloze dieren zijn, als de akkeronkruiden, den mens gevolgd bij zijn „verovering” der woeste gronden, vele ingevoerd, zoals de bruine rat, de wolhandkrab, de Coloradokever. En vele passen zich blijkbaar — ook thans nog — meer en meer bij den mens aan.

A. J. DE BOER.

UILENLEVEN.

Heel vroeg in het voorjaar, toen het in de afgedankte eendenkooi nog dor en kaal was, zat daar een Ransuil in een bindwilg te broeden.

Zij had een oud kraaiennest in beslag genomen, waarover de vroegere eigenaresse echter alles-behalve voldaan was. Toen ze toevallig overwielte, zwenkte ze bij en streek vlak naast de broedende uil op een tak neer; waar ze haar misnoegen onder de uitoefening van allerlei buigingen en strijkages luid schreeuwend te-kennen gaf.

Dat scheen de uileman heelemaal niet te bevallen, want opeens zag ik hem laag over de bosschage aankomen. Hij zette zich naast de verontwaardigde zwartrok en knapte toen zoo gek met z'n bek, dat de kraai het raadzaam vond optetrommelen. Zij wipte omhoog en dreef weg op den wind. Vermoedelijk zal zij het ongewenschte bezoek nog wel eens hebben herhaald, maar om de eieren te rooven, daarvoor heeft ze geen kans gezien, want enkele weken later, loerden twaalf gultige oranje oogen in montuur van wollig dons, over den nestrand. Daar werden ze ontdekt door hebzuchtige eierzoekeers, die niettegenstaande het blazend en knappend protest, de vier mooiste vogels ontvoerden. Wij hebben ze gelukkig kunnen achterhalen en naar de broedplaats teruggebracht. Ze wilden echter niet in het nest blijven en rolden holder de bolder door de kale takken tusschen het dorre hout. De moeder zat een eind verder blaffend toe-te-zien. Zij heeft de onfortuinlijke kuikens weer in alle liefde aangenomen en de talloze uilenballen proclameerden een geweldige opruiming onder de muizen. Een gezegend muizenjaar blijkt altijd een goed uilenjaar te zijn en omgekeerd. Want boven de doorwoelde polders, waar de muizen ook nu nog buitensporig vaak bruiloft vieren, zien wij tenavond de donkere schimmen van vele uilen jagen. Zelfs het aardige Steenuiltje zien we soms overdag, van af een hekkepost zijn succes beproeven.

Fig. 1. *De onfortuinlijke uilskuikens.*

de; waarbij het bijzondere voorliefde toonde voor in een pul staande lischdodden en peukjes sigaren uit de aschbak. De kleur werkte waarschijnlijk op zijn verbeelding, want ieder oogenblik zagen we hem bezig die dingen te plukken, dat pluus en stof rondstoven. Ook heeft hij wel eens geprobeerd uitvluchtjes te ondernemen, maar als een troep schreeuwende musschen achter hem aan jouwden, schoot hij weer pardoos de kamer binnen. Eens wipte hij boven op de schrijfmachine terwijl ik zat te typen en reed heerlijk op den wagen heen en terug.

Tenslotte heeft hij toch de groote wijde wereld geprefereerd boven onze woning en is hij voorgoed heengegaan. Naar wij hopen in voorspoed en blijdschap; ofschoon de fijn gesneden runderlapjes, 's morgens wel niet overal voor hem klaar zullen liggen. Wij blijven hem met dankbare herinnering gedenken. Evenals de prachtige Kerkuil, die per ongeluk in een luchtkoker strandde en eerst na enkele dagen kon worden bevrijd. Wij dachten aanvankelijk, dat het dier totaal uitgehongerd was. Zelfs zoo, dat wij voor zijn leven begonnen te vreezen, want zijn mooie kop viel slap achterover en zijn hart voelde ik niet kloppen. Ik legde hem op den grond in een schuurtje, hij was mooi om te laten opzetten. Toen ik echter enkele oogenblikken later in het schuurtje zijn moest, zat de snuiter boven op de waschmachine. Zijn groote donkere oogen knipte hij onmiddellijk dicht voor het scherpe licht en naarmate ik dichterbij hem kwam, liet hij zich verder achterover zakken. Tenslotte viel hij met een smak op den vloer. Een geval wat mij interessant genoeg leek om nader te onderzoeken. Ik bracht de vogel over naar mijn ruime donkere kamer. Daar heb ik alleraardigste momenten met hem beleefd. Zoolang ik aanwezig was, ook in het volslagen duister, bleef de uil roerloos op de plek, waar ik hem

Een jong van die lilliputter onder de uilen, met een ontstoken oog was op straat gevonden en werd bij ons thuis bezorgd. Wij hebben het stiefkind kunnen genezen, met uitzondering van een zwarte vlek op de iris; het gezicht bleek echter uitstekend te zijn. We gaven het dier de vrijheid terug, doch het uilskuiken wenschte niet te gaan. Het voelde zich zoo thuis bij ons, dat het overal rondscharrelde;

Fig. 2. *Hij reed op den wagen van de schrijfmachine heen en terug.*

had neergezet, doch nauwelijks was ik enkele oogenblikken weg, om daarna plotseling terug te keeren of de vogel was verdwenen en ontdekte ik hem, boven op een schap, stijf in een hoek gedrukt vlak bij het dakraam. Toen ik hem daar wilde pakken viel hij weer als dood op zijn rug. Zoo simuleerde hij buiten in de hand van een kennis, die zich maar niet kon voorstellen, dat hij niet dood was en zelfs zoo maar zou gaan vliegen. Dat hij uitstekend vliegen kon, is wel gebleken, toen ik dien avond het dakraam open zette; nauwelijks had ik mij gekeerd, of hij wikte weg in het duister.

We hebben hem een ring aangedaan No. 78296; u weet dus iets uit zijn verleden als u hem hier of daar tegenkomt. Een dergelijk aardig geval hebben we beleefd met een andere Kerkuil. De hopman van de padvindsters alhier, zou in tegenwoordigheid van de jeugdtroep — De Uilen — een gevangen Kerkuil in een tuin vrijlaten. De leider van de troep droeg het blijkbaar gevaarlijke dier in wildledegerhandschoende handen.

Het groote en lang verlangde moment was daar. Los!

Plof, de vogel viel op den grond en weigerde om heen te gaan. Wij hebben hem toen op een tak van een notenboom gezet of eigenlijk gelegd, want van zitten kon eerst geen sprake zijn. De vogel lag op zijn borst en wiegde heel even met zijn groote kop heen en weer. Later op den avond stond hij hoog op zijn pooten op de zelfde tak. Een vogelliefhebber en goed kenner, belden wij op en vroegen of hij een mooie Kerkuil wilde zien, dan moest hij dadelijk komen. Nog geen vijf minuten later hield zijn auto stil en stond hij bij den boom den mooien vogel te bewonderen. Wij hadden hem echter niet verteld, hoe de uil daar gekomen was. Dat is fopperij riep hij uit, toen hij tot zijn verbazing zag, dat wij het dier over kop en rug streelden. — Die vogel is wat overkomen, vermoedde onze vriend. Zelfs toen wij hem een en ander hadden verteld, meende hij nog dat de uil ergens tegenop moest zijn gevlogen waardoor hij lichtelijk beduusd was. Het tegendeel bleek echter toen wij hem in de hand namen en omhoog wierpen. Dat was de kerngezonde vogel te bar. Hij wikte geruischloos weg; eerst laag over de schutting toen hoog over de daken.

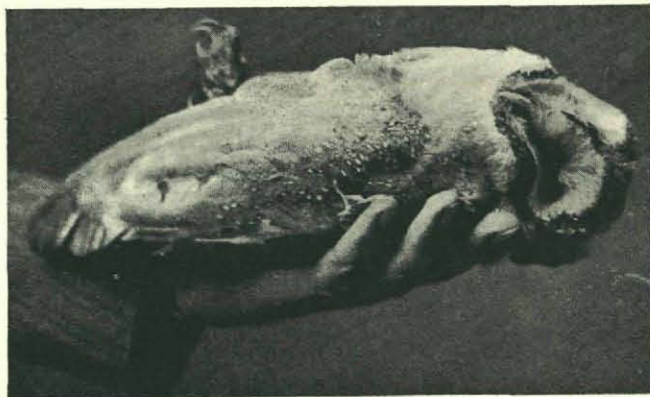

Fig. 3. *Simuleerende Kerkuil.*

Dat wij dit jaar zoo dikwijls uilen ontmoet hebben op onze zwerftochten zal wel in verband staan met de muizenplaag waarover de boeren hier in den omtrek klagen. Begin September kregen wij een telefoontje dat bij boer Poppe op de Vreugderijkewaard, in een hooiberg nog jonge uilen waren. Wij trokken er zoo spoedig mogelijk heen. Een knechtje van Poppe hielp ons met het opzetten van de onwijze lange ladder. Onder de hoog opgedraaide en volgepropte hooiberg, goed verstopt tusschen het hooi, onder een bint zaten zes wit donzige uiltjes. Het verschil in grootte was buitengewoon opvallend, door het aanmerkelijke tijdsverschil, vermoed ik, waarin zij uit het ei, in het hooi waren gerold. Een was niet grooter dan een kindervuist, terwijl de grootste al tekening in de vleugels vertoonde. Precies drie weken later wilden we nog eens gaan kijken. Maar op de Vreugderijke waard scheen het alles behalve rijk aan vreugde te zijn. De boer was met zes van zijn acht kinderen aan het aardappelen rooien en keek daarbij zoo stuurs onder zijn slappe hoed weg, als een opkomende donderbui.

Wij peddelden verder, al hadden we goed gemerkt, dat onze vriendelijke groet onbeantwoord was gebleven. Vrouw Poppe keek ook al zwart. Op onze vraag of we nog eens in de berg mochten zei ze: — datmu'j de baos vraogen — Dat voorspelde niet veel goeds; waarvan we de oorzaak nog maar niet konden verklaren. We meenden ons nog wel uitgesloofd te hebben door al de jonge Popjes op een aanzichtkaart te zetten. Maar 't was glad mis. Om ons aan den veiligen kant te houden, stelden we een van de jongens voor, zijn vader te vragen of we bij de uilen mochten. We gaven tien cent fooi. Dadelijk rammelde hij op zijn fiets door de bongerd naar vader. Hij was in een ommezien terug. — Ie mut zelf bie vae kom'n — Weg dubbeltje en welk verlies hing ons nog wel meer boven het hoofd. Nu weet ik niet of het u wel eens overkomen is, dat een Overijsselsche of Geldersche boer, u iets wil duidelijk maken, waarbij hij een lange draad spint, waarvan de inleiding, de uiteenzetting en het doel hopeloos zoek is. Dan verbergen ze iets, waar je niet zoo gemakkelijk achter komt. Ik zou het gesprek met boer Poppe hier gaarne weergeven, doch het dialect zou er dan noodig bij moeten en de mimiek van z'n lolligen kop. Zijn betoog kwam in 't kort hierop neer, dat ik er van doordrongen moest zijn, dat hij de wet even goed kende als ik, dat hij de uilen den nek zou omdraaien als hij nog meer gesnuffel onder de kap kreeg.

De bureu mompelden van een proces-verbaal en gekke kunsten om hem te laten werken en zijn knecht voor anderen fratsen te laten maken. Het gelukte mij, hem een Cadena in zijn hoofd te duwen, dat stuitte de woordenvloed. Enkele minuten later zat ik boven in de hooimijt, bij vijf blazende uilskuikens. Het kleinste mormel was spoorloos verdwenen. Vier wilden er slechts gekiekt worden de andere was al zoo veel mans dat hij omhoog vloog en zich tegen de rieten bergkap vastklampte. Zonder twijfel zullen deze kerkuilen in gezelschap van pa en ma spoedig boven de Vreugderijkewaard en omliggende polders gaan om opruiming te houden onder de nog altijd bruiloft vierende muizen.

Zwolle.

J. A. VERWEIJ.

NATUURBESCHERMING

EN BOSCHBOUW.

Het aardige artikel van Ir. W. G. v. d. Kloot in de Levende Natuur van 1 Augustus strookt zoozeer met mijne eigen gedachten en ervaringen op het gebied van Natuurbescherming en ontginning, dat het mij heeft aangespoord om daarover ook eens mijn eigen ideeën op schrift te stellen.

Onze twintigste eeuw is reeds herhaaldelijk tot „machine-age” bestempeld geworden. Deze benaming is ontstaan als gevolg van het steeds in omvang en grootte toenemende aantal machines die ons dagelijks werk verrichten, maar ook — en dat is veel belangrijker — van de neiging om 's menschen werk en bedrijvigheid meer en meer tot die eener machine te verlagen. In Engeland en Amerika noemt men dat kortweg „efficiency”.

Door middel van analyse beperkt men de handelingen van den mensch tot een zekere, nauw omschreven taak. Dit principe is eigenlijk al zeer oud en wordt ook wel arbeidsverdeling genoemd, maar in de allerjongste tijd is men hierin wel heel erg ver gegaan. In vele gevallen zelfs overdreven ver. In sommige landen kan men nu reeds een reactie op deze machinale efficiency constateeren. De „efficiency expert” is niet meer de ongekroonde koning van de na-oorlogsche jaren.

In plaats van de niet denkende automaat, waartoe de mensch in vele gevallen, door te ver doorgevoerde efficiency dreigde te worden afgetakeld, wil men nu weer weldenkende en overwegende individuen, als hoogste schakel in het voortbrengingsproces gaan zien. Men heeft